

РАБОТНА ПРОГРАМА 2018

Програма "Европа за
гражданите"

Национален център за контакт

Европейската комисия прие Работната програма за 2018 год. на програма „Европа за гражданите“ с решение С(2017)5385 от 3 август 2017 год.

Решението определя 24 426 000 евро за изпълнението на програма „Европа за гражданите“ за 2018 год., които ще бъдат предоставени от бюджетна линия 18.04.01.01 от общия бюджет на Европейския съюз за 2018 година.

Цели и приоритети за 2018 год.

Общи и специфични цели

В съответствие с глобалната цел да се постигне доближаване на Съюза до неговите граждани общите цели на програмата са следните:

- да допринесе за разбирането на гражданите за Съюза, за неговата история и неговото многообразие;
- да насърчава европейското гражданство и да подобрява условията за гражданско и демократично участие на ниво ЕС.

Постигането на специфичните цели трябва да става на транснационална основа или в европейски мащаб:

- постигане на по-добро разбиране за миналото, общата история, общите ценности и целта на Съюза да насърчава мира, ценностите си и благоденствието на своите народи, като се стимулират дебатът, разсъжденията и изграждането на мрежи;
- насърчаване на демократичното и гражданското участие на гражданите на ниво ЕС чрез подобряване на тяхното разбиране за процеса на разработване на политиките на Съюза и осигуряване на възможности за социална и межкултурна ангажираност и доброволческа дейност на ниво ЕС.

Контекст

В Римската декларация от 25 март 2017 г., приета по повод 60-тата годишнина на ЕС, се заявява: „Искаме Съюз, в който гражданите да имат нови възможности за културно и социално развитие и икономически растеж“.

През последните шест десетилетия европейската интеграция постигна големи успехи за създаването на такива възможности за всички граждани на ЕС и за повишаване на социалните стандарти във всяка една държава членка. Въпреки изключителните постижения обаче Европа все още е изправена пред редица предизвикателства. Икономическата криза остави дълбоки белези в живота на хората и в европейските общества. Хората се питат дали предимствата и предизвикателствата, които съпровождат отворените пазари и общества, иновациите и технологичните промени, се разпределят справедливо. Тяхното доверие в способността на Европа да задава посока на бъдещето и да постигне справедливи и проспериращи общества намаля.

Бялата книга за бъдещето на Европа е приносът на Европейската комисия към тази нова глава от европейския проект. Комисията насърчава процес, който ще позволи на Европа да определи собствения си път напред.

В този контекст програмата „Европа за гражданите“ за периода 2018 — 2020 г. е важен инструмент, чиято цел е 500-те милиона жители на Съюза да получат по-активна роля в развитието на Съюза. Програмата популяризира основните европейски ценности, споделена история и насърчава чувството на ангажираност и

Национален център за контакт

гражданско участие. Подкрепяйки големи европейски инициативи като „Европейския корпус за солидарност“ и „Европейската година на културното наследство“, програмата „Европа за гражданите“ се превръща в отправна точка за създаването на чувство за принадлежност към ЕС.

Програмни приоритети 2018-2020

В съответствие с общите цели на програмата многогодишните приоритети са определени през 2016 г. от Европейската комисия след консултация с Програмния комитет. Те ще са валидни за оставащия период от програмата (2016 — 2020 г.), за да се осигури на заявителите повече време за планиране и подготовка на техните проекти.

Това не засяга възможността на Европейската комисия да преразглежда, адаптира или модифицира списъка с приоритети в случай на необходимост, по всяко време, след консултации със заинтересованите страни по програмата, представени в обществената група за диалог и Програмния комитет.

Заявителите по програмата се насърчават да разработят проекти, отговарящи на целите на програмата и насочени към постигане на многогодишните приоритети, както следва:

Направление 1 „Европейска памет за миналото“

1. Отбелязване на ключови моменти и отправни точки в най-новата история на Европа

Програма „Европа за гражданите“ цели да създаде условия за размисъл и дебат относно европейското културно многообразие и общите ценности в най-широк смисъл, които надскочат чисто националния прочит на европейската история. Това направление поощрява изпълнението на проекти и дейности, които поощряват толерантността, взаимното разбирателство, межкултурния диалог и помирението като средство за превъзможване на миналото и изграждане на бъдещето. Особен фокус следва да бъде поставен върху по-младото поколение.

Следните исторически моменти ще бъдат финансирани с приоритет за период 2018-2020:

2018

1918 – Краят на Първата световна война
1938/1939 – Начало на Втората световна война
1948 – Начало на Студената война
1948 – Европейски конгрес в Хага
1968 – Пражка пролет, студентски протести и антисемитистка кампания в Полша

2019

1979 – Избори за Европейски парламент
1989 – Демократични революции в Централна и Източна Европа и падането на Берлинската стена
2004 – 15 години разширяване на ЕС в Централна и Източна Европа

2020

1950 – Декларацията на Шуман

1990 – Обединение на Германия

2000 – Европейска конвенция за правата на човека

2. Гражданско общество и гражданско участие при тоталитарните режими

Демократични понятия като „гражданско общество“, „свобода на словото“, „свобода на сдружаване“ губят своето значение по време на тоталитарните режими. Участието на гражданите в политическия процес е сведено до гласуване в предварително предизвестени избори и безусловна подкрепа за управляващата партия.

Премахвайки многопартийната система, тоталитаризмът не я замества с еднопартийна система, а с масово движение. Това предполага цялостно обвързване на обществото с програмните цели на движението посредством различни сателитни обществени и професионални организации, така че да не остане свободно пространство, в което би могло да се настани другомислие или опозиционност. Тези организации не са средище на гражданска активност, а средство за контрол.

Тази приоритетна ос насърчава изследването на тоталитарната идеология и пропаганда, подчертавайки значението на свободата на словото, върховенството на закона, защитата на човешките права и активната роля на гражданското общество за запазване на съвременните демократични постижения.

3. Антисемитизъм, ксенофобия, хомофобия, анти-циганизъм и други форми на нетолерантност: уроците от миналото и тяхната актуалност днес

Тоталитарните режими на 20 век изключиха определени групи от обществото и ги лишиха от основните им човешки права – еврейските и ромски общности, както и други етнически и културни малцинства при нацисткия режим са само един от многото тежки уроци на историята.

Проявите на антисемитизъм, ксенофобия, хомофобия и други форми на нетолерантност следва да бъдат обект на информиран и задълбочен дебат. Как да разпознаем изкупителната жертва в предварително подготвен дискурс за социално изключване и маргинализация на определени групи? Какви са образователните механизми на европейско и национално равнище, които могат да предотвратят прояви на нетолерантност и да спомогнат за създаването на отворени и ангажирани европейски общества?

4. Преход към демокрация и присъединяване към Европейския съюз

Процесът на присъединяване към Европейския съюз има огромна роля в прехода към демокрация и консолидиране на демократичните практики в страните от Централна и Източна Европа. Критериите за присъединяване към ЕС насърчават политически промени и структурни реформи, засилват административния капацитет и подобряват защитата правата на малцинствата.

Тази приоритетна ос анализира влиянието на нормативната сила на ЕС върху демократичните практики на страните от бившия социалистически лагер, както и възможностите за бъдещо разширяване на ЕС.

Направление 2 „Демократична ангажираност и гражданско участие“

1. Дебатът за бъдещето на Европа, евроскептицизъм и насърчаване на информиран дебат по темата

Този многогодишен приоритет на програма „Европа за гражданите“ дава възможност на европейските граждани да изразят своето виждане за бъдещето развитие на европейската интеграция. Отправна точка на дебата за бъдещето на Европа следва да бъде [Бялата книга](#), представена от Европейската комисия на 1 март 2017 год.

Очаква се проектните предложения да насърчават отворен и конструктивен дебат по темата, който да задълбочи познанията на европейските граждани за постиженията и ползите от членството, обръщайки внимание на действителните проблеми в европейските общества и търсейки решения далеч от популистките призови. Гражданското участие не бива да се ограничава до тази част от европейските общества, активно подкрепяща идеята за все по-близка Европа, а да се търси активен диалог с граждани, които отричат или поставят под съмнение процеса на европейска интеграция.

Ангажирането на европейските граждани с бъдещето на Европа цели да засили демократичната легитимност на ЕС, както и чувството за принадлежност и споделени ценности между неговите граждани. Особената значимост на тази цел се подсилва от ниската изборителна активност на изборите на Европейски парламент, както и вълната от нарастващ популизъм в някои държави членки. Европейските избори през 2019 год. са едновременно възможност и предизвикателство, което ще определи посоката за по-нататъшното развитие на Съюза.

2. Солидарност по време на криза

Европейският съюз е изграден върху солидарност – солидарност между европейските граждани; солидарност между държавите членки; солидарност с трети страни чрез предоставяне на помощ за развитие. Солидарността е обща ценност на Съюза, която създава кохезия и подобрява реакциите при кризисни ситуации.

Солидарността е чувство на единство, което се основава на общност на интереси, цели или предпочитания сред хората. Какво означава солидарността между държавите членки, особено по време на криза? Какви са правните, политически, икономически и етични граници на европейската солидарност?

Този многогодишен приоритет на програма „Европа за гражданите“ анализира съществуващите механизми за взаимопомощ в ЕС, подчертавайки добавената стойност на колективното действие, там където ресурсите на една страна не са достатъчни за справяне с кризисна ситуация. Той променя обществените нагласи относно ограничения характер на предлаганите решения по време на криза и изтъква необходимостта от взаимно разбирателство и управление на кризи.

Проектните предложения следва да използват възможностите, предоставени от новата инициатива на Европейския съюз – [Европейският корпус за солидарност](#).

3. Борба със стигматизацията на понятието „имигрант“ и създаване на контра-дискурс за межкултурен диалог и взаимно разбирателство

Межкултурният диалог е процес, който се състои от отворен и характеризиращ се с уважение обмен или взаимодействие между индивиди, групи или организации с различен културен опит или светоглед.

С 28 държави членки и много различни културни и етнически групи, межкултурният диалог е основен механизъм за предотвратяване на конфликти и маргинализирането на групи от граждани в Европейския съюз.

Тази приоритетна ос насърчава осведомеността относно богатството на европейските култури, взаимното разбирателство и толерантност, допринасяйки за изграждането на динамична, многопластова европейска идентичност.

Специален фокус се поставя върху бежанската криза и положението на имигрантите в европейските общества. Насърчава се информиран дебат по въпросите на интеграцията, човешките права, културната идентичност, сигурност, икономически ползи и предизвикателства пред интеграцията.

4. Европейска година на културното наследство

2018 год. е определена за [Европейска година на културното наследство](#).

Културното наследство обхваща ресурси от миналото под най-различни форми и в най-различни аспекти. Те включват паметници, обекти, традиции, предавани познания и изражения на човешкото творчество, както и колекции, съхранявани и управлявани от музеи, библиотеки и архиви.

Национален център за контакт

Целта на тази инициатива е да се повиши осведомеността относно европейската история и ценности и да се засили усещането за европейска идентичност. В същото време тази инициатива привлича вниманието към възможностите, предлагани от културното ни наследство, но и към предизвикателствата, пред които то е изправено, като например последиците от прехода към цифровите технологии, влиянието на заобикалящата среда и физическите въздействия върху обектите на културното наследство, както и незаконния трафик на паметници на културата.

Този специален приоритет на програма „Европа за гражданите“ ще финансира проектни предложения, които насърчават ролята на културното наследство като основополагащ елемент на културното многообразие, межкултурния диалог и европейската памет за миналото.

